

[Dahlgaard.]

dette, at man lader forstaa, at Højesterets Afgørelser ikke er dikteret af de mest ubøjelige Retssynspunkter, men er farvet af Dommernes sociale og politiske Synspunkter. Jeg tror, at de Kredse, der i Kraft af de Toner, som nu i et Par Aar har lydt fra den nuværende Statsministers Side, er ved at rejse Hovedet, ikke skulde glemme, at i det lange Løb vil det være dem, der kommer til at tabe mest ved en saadan Udvikling — det er jo heldigvis saaledes, at Magten i Staten forskyder sig ret hurtigt i vor Tid.

Nu vil jeg gerne sige overfor det ærede Medlem Hr. Holsteins Beskrivelse af de Lidelser, som Lensloven har bragt over Lensbesidderne, at jeg for min Del er imod alt Demagogi under Behandlingen af Lensbesidderens Stilling, jeg er blottet for ethvert Ønske om at komme Lensbesidderne til Livs, fordi de er de faa; men paa den anden Side vil jeg dog sige, at naar det ærede Medlem Hr. Holstein med Lensloven som Baggrund i Gaar her i Tinget udraabte, at er Penge Prisen for at bære Lensbesidder-titelen, saa er denne i Sandhed dyrt købt, tror jeg, det vilde være godt, om det ærede Medlem erindrede, at denne Sag egner sig ikke for det teatraliske. Vi ved alle sammen, at endnu er det saaledes, at der bag Titelen „Lensbesidder“ og Titelen „Stamhusbesidder“ ligger Adgang til at leve et i materiel Henseende lykkeligt Liv, lykkeligere end det, de 99 pCt. af dette Lands Befolkning har Adgang til, og at hvis denne Adgang ikke stadig bevares for de Herrer, er det i Kraft af, at de mangler den fornødne Dygtighed til at forvalte de Midler, som de uden egen Skyld er kommet i Besiddelse af.

Det er rigtigt, at der her i Landet er gjort op med Lensbesidderinstitutionen som den Fortidslevning, den var, men der er gjort op med den i 1919, saaledes som det er Sæd og Skik i Danmark, ud fra jævne og retsindige Synspunkter. Jeg tror, at hvis man sammenligner denne Fremgangsmaade med den, der er valgt i de fleste andre Lande, hvor der er gjort op med Fortidens Lenssystem, har de danske Lensbesidderne Grund til at være glade ved, at de er underkastet de danske Metoder. Men den Bevægelse, som Lensbesidderne nu rejser, og som beklageligvis det ærede Medlem Hr. Holstein støtter, er Udtryk for, at de Herrer ikke kan glemme en Fortid, som ikke er mere. Det er rimeligt, at det gaar saadan i de Slægter, hvor Uforstand synes at følge med Successionen; men det forekommer mig, at det ærede Medlem Hr.

Holstein har haft udmærkede Betingelser for her at hævde en ærefuld Undtagelse.

Holstein: Jeg skal begynde med at fremsætte et Par Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Dahlgaard. Det er jo ikke mere end et Par Aar siden, at vi her i Salen, da det ærede Medlem af Landstinget Hr. Steincke var Justitsminister, havde en stor Diskussion om Højesterets Adkomst til at kende Love grundlovsstridige. Der var meget stor Uenighed om dette Spørgsmaal i det radikale Parti, idet det ærede Medlems Partifælle Hr. Zahle holdt paa, at Højesteret ikke kunde kende Love grundlovsstridige, medens det ærede Medlems Partifælle, det ærede Medlem Hr. C. C. Heilesen støttede mig og ganske sluttede sig til mine Betragtninger og min Argumentering med Hensyn til Højesterets Adkomst til at kende Love grundlovsstridige. (*Dahlgaard:* Hvad kommer det Sagen ved?). Det kommer Sagen ved paa den Maade, at det ærede Medlem vil paastaa, at jeg har insinueret, at Højesteret ikke, skønt jeg mener, at Lensloven var grundlovsstridig, har dømt, som den burde, og kendt Loven grundlovsstridig.

Jeg vil dertil sige, at mit Syn paa Spørgsmaalet om Højesterets Adkomst til at kende Love grundlovsstridig er dette, at efter Forfatningen kan Højesteret kende Love grundlovsstridige. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem Hr. Dahlgaard er Tilhænger af det ærede Medlem Hr. C. C. Heilesens eller det ærede Medlem Hr. Zahles Opfattelse paa dette Punkt, men jeg mener i hvert Tilfælde, at Højesteret kan kende Love grundlovsstridige. Men jeg mener ogsaa, at Højesteret efter alle de Tilfælde og Eksempler, vi har set, hvor det drejede sig om Love, der ganske utvivlsomt har balanceret, som jeg den Gang udtrykte mig, paa Kanten af det grundlovsstridige, om ikke været oplagt grundlovsstridige, alligevel ikke kender Love grundlovsstridige, medmindre Tilfældet er saa flagrant og saa stødende mod den almindelige Retsbevidsthed og repræsenterer et Brud paa saa store almene Interesser, at Højesteret — for ikke at støde den offentlige Mening — vil undse sig ved ikke at kende Loven grundlovsstridig. Der skal ganske overordentlig stærke Momenter og Grunde til, for at Højesteret — Højesteret holder jo selv paa, at den har Ret til at kende Love grundlovsstridige — skal benytte denne Adkomst. Det har den ikke gjort overfor Lensloven og ikke i mangfoldige andre Tilfælde, f. Eks. med Hensyn til Spørgsmaalet om Invaliderenten — nej det var Landsretten, men dens Dom bliver sik-